MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Marjastamisesta on tullut Suomessa väheksyttävä asia: Köyhien, thaimaalaisten ja mummojen hommaa. **JUKKAPEKKA VARJONEN SATAKUNNAN KANSASSA**

Puolustus on pidettävä kunnossa

Parlamentaarinen seurantaryhmä esittää, että puolustusmäärärahoja nostettaisiin nykyisestä alle kolmesta miljardista vuosittain 150 miljoonalla eurolla.

Maanpuolustus, kuten muutkin verovaroilla rahoitettavat toiminnot, ovat olleet viime vuosina leikkausten kohteena. Julkisia menoja on karsittu kovalla kädellä kaikkialta. Myös puolustusvoimat on käynyt läpi rakenneuudistuksen, jossa toimintoja on organisoitu uudelleen.

Puolustusvoimien leikkaukset ovat näkyneet muun muassa koulutetun reservin harjoitusten vähenemisenä. Myös materiaalipuolella on puutteita, olkoonkin, että perusjärjestelmät ovat kunnossa.

Vielä jokin aika sitten puolustusbudjettiin kohdistui edelleen leikkausvaatimuksia. Ukrainan kriisi on kuitenkin muuttanut asetelmaa melkoisesti. Parlamentaarinen seurantaryhmä on nyt tullut siihen tulokseen, että kelloa on käännettävä uuteen asentoon. Lisäsäästöihin puolustuksessa ei ole enää varaa.

Turvallisuuspolitiikka kuuluu niihin aiheisiin, joista olisi hyvä vallita laaja kansallinen yhteisymmärrys. Vaikka sellaista ei enää esimerkiksi liittoutumattomuuden kohdalla olekaan, maanpuolustus on silti useimpien mielissä asia, joka pitää hoitaa. Puolustusbudjetin pitää olla ainakin sen suuruinen, että puolustus ei rapaudu.

Kun Länsi-Euroopassa alkoi Neuvostoliiton romahduksen jälkeen suuri aseidenriisunta, Suomi ei lähtenyt siihen mukaan. Suomi on kulkenut eri tietä kuin esimerkiksi Ruotsi, joka ajoi alas maavoimansa ja lakkautti asevelvollisuuden. Toisaalta Ruotsilla on edelleen erittäin suorituskykyiset ilma- ja merivoimat.

Suomessa puolustusvoimat luottavat edelleen huipputekniikan ohella laajaan koulutettuun reserviin. Meillä ei ole mitään syytä luopua asevelvollisuusarmeijasta. Sille löytyy myös kansa laaja tuki, onhan puolueista ainoastaan vihreät vaatinut asevelvollisuuden lakkauttamista.

Suomen puolustusratkaisu edellyttää kuitenkin kunnon satsauksia omaan armeijaan. Strategisena tavoitteena on estää maahantunkeutuminen. Mahdollinen hyökkääjä joutuisi maksamaan niin kovan hinnan, että hyökkäys ei kannattaisi.

Torjuntahävittäjien lisäksi myös perinteinen reservi on pidettävä kunnossa.

Sodankäynnin uudet muodot edellyttävät lisääntyvää panostusta elektroniseen sodankäyntiin. Kybersotiin varautuminen ei välttämättä vaadi kohtuuttomia taloudellisia panostuksia, mutta kylläkin huippuluokan asiantuntemusta. Puolustussuunnittelussa joudutaan ottamaan huomioon kaikki kehittyvät sotatekniikat.

Puolustusbudjetin nostaminen voi tuntua poliittisesti vaikealta tilanteessa, jossa kaikkia muita määrärahoja leikataan. Vaikka armeija saakin lisää rahaa, pitää muistaa lähimenneisyys. Puolustuksesta on leikattu paljon ja osa siitä palautetaan nyt takaisin. Puolustuksen rapauttaminen olisi vielä kalliimpaa.

Nyt esitetyillä korotuksilla ei kateta tulevien vuosien uusia suuria asehankintoja. Suurin lasku tulee uusista torjuntahävittäjistä, jotka joudutaan hankkimaan joskus 2020-luvulla. Hankinnan hinta nousee miljardeihin. Muitakin isoja hankintoja on listalla.

Suuretkin hankinnat kyetään rahoittamaan, kun ne suunnitellaan huolellisesti. Aikoinaan Hornet-kauppa tuntui järkyttävän kalliilta, mutta tänä päivänä sitä ei enää muisteta. Ilman kunnon lentokoneita Suomen puolustuksen uskottavuus olisi paljon heikompi kuin nyt.

Kaikesta uudesta tekniikasta huolimatta armeija tarvitsee sodankäyntikykyä perinteiseen sodankäyntiin. Se tarkoittaa harjoituksia, aseita ja varusteita. Viime aikojen eurooppalaiset konfliktit ovat seuranneet pitkälti sodankäynnin vanhoja kaavoja. Klassisen maaarmeijan merkitys ei ole kadonnut mihinkään. Senkin vuoksi Suomi tekee viisaasti, kun pitää reservinsä kunnossa.

Syömävelka kasvaa

Pellervon taloustutkimus PTT:n eilen julkistaman ennusteen mukaan maataloudella on edessään laihat vuodet, koska tuottajahintojen lasku jatkuu. Hintojen aleneminen koskee kaikki tuotantosuuntia.

Vaikka tuotantokustannusten hintakehityksen ennakoidaan olevan maltillista, maatalouden yrittäjätulo laskee PTT:n mukaan tänä ja ensi vuonna.

Tuottajahintojen laskuun vaikuttavat monet syyt. Viljasta saatiin maailmanlaajuisesti hyvä sato, ja yleinen huono taloustilanne heikentää kysyntää. Maidon ja lihan osalta tilannetta heikentävät entisestään elintarvikkeita koskevat tuontikiellot Venäjälle.

Suorien vaikutusten lisäksi Venäjän asettamat tuontikiellot uhkaavat pilata EU:n sisäiset ruokamarkkinat, koska ylimääräistä ruokaa dumpataan markkinoille. PTT:n arvion mukaan näin on juuri käymässä.

Maa- ja metsätalousministeri Petteri Orpon (kok.) mielestä EU:n velvollisuus on korvata sen oman pakotepolitiikan aiheuttamat menetykset. Orpo perustelee vaatimustaan sillä, että kysymys ei ole markkinahäiriöstä, vaan EU on ryhtynyt käymään kauppasotaa. (MT 24.9.)

EU-komission tähänastiset toimet ovat olleet vaatimattomia, ja ne ovat kaatuneet väärinkäytöksiin. Orpon mukaan toiveita maitotilojen apupaketin syntymiseen kuitenkin on, koska Ranska ja Saksa tukevat maitotilojen kriisipakettia Suomelle ja Baltian maille. Konkreettisia päätöksiä kaivataan pikaisesti.

PTT:n mukaan ruoka halpenee. Kuluttajien kannalta hintojen aleneminen vaikuttaa äkkiseltään hyvältä asialta. Kokonaisuudessa tilanne näin ei kuitenkaan ole. Kotimainen tuotanto vähenee, koska ulkomailta tuodaan edullisia liha- ja maitotuotteita. Samalla myös työllisyys ja huoltovarmuus heikkenevät.

Tällaiseen kehitykseen Suomella ei ole varaa. Velaksi ei voi syödä loputtomasti.

VIERASYLIÖ

Valtion tuki pääkaupunkiseudun raiteisiin ei edistä rakennemuutosta

Suomen talous on syvissä vaikeuksissa ja kasvu hukassa. Pääministeri Stubbin uudella hallituksella on kovat paineet elvyttää ja nopeuttaa rakennemuutosta.

Professorit Bengt Holmström, Sixten Korkman ja Matti Pohjola (Suomen tunnetuimpia asiantuntijoita) laativat viime helmikuussa valtioneuvostolle raportin ”Suomen talouskriisin luonne ja kasvun edellytykset”. Siinä he analysoivat vaikeuksien syitä ja ehdottavat toimia rakennemuutoksen nopeuttamiseksi.

Helsinki ja Espoo puolestaan ovat vuosia vaatineet valtion tukea metroon ja muihin raidehankkeisiin. Alkukesästä molemmat, hallitus ja pääkaupunkiseutu, löysivät toisensa. Valtion verovaroista päätettiin antaa satoja miljoonia euroja raidehankkeisiin, jos Espoo ja Helsinki kaavoittavat lisää asuntoja.

Professorien toimenpiteiden listassa ei kuitenkaan ole mainintaa raideliikenteestä, puhumattakaan valtion tuista Espoon Länsimetron jatkeelle tai Helsingin Pisararadalle. Muutoinkin on vaikea nähdä, miten bussin korvaaminen metrolla edistäisi työvoiman liikkuvuutta.

Sitä paitsi metroradan varteen asutuksen keskelle tuskin syntyy uusia tuotannollisia työpaikkoja. Hallituksen päätös onkin nähtävä varakkaimman väestönosan onnistuneena siltarumpupolitiikkana.

Hallituksen tukipäätös syntyi todennäköisesti ilman syvällisempää harkintaa ja vaikutuslaskelmia. Miten tässä näin kävi?

Maassa on useita vaikean rakennemuutoksen alueita, mutta valtio tarjoaa tukea maan vauraimmalle alueelle. Ratamiljoonat olisi voinut käyttää rakennemuutosta tukevien investointien edistämiseen.

Hidas kaavoitus ja kiusavalitukset rasitteena

Pääkaupunkiseudulla on asuntopulaa ollut jo 2000-luvun alusta lähtien. Korkeat asumiskulut ovat ajaneet nuoria perheitä kauaksi työpaikoistaan. Suomen talouden viime vuosien raju rakennemuutos vain syvensi ongelmia. Pienituloisilla perheillä ei ole enää mahdollisuutta paeta työttömyyttä pääkaupunkiseudulle.

Kaavoituksen hitaus valituskierteineen on toki ongelma koko maassa, mutta pääkaupunkiseudulla se on ollut erityisen vaikea.

Lähes ilmaisesta valittamisesta on tullut kansanhuvia ja jopa määräysten mukaisesta rakennusluvasta valitetaan usein. Naapuri kykenee pitkittämään kaavan mukaisen asuinrakennuksen aloitusta valituksillaan pari, joskus jopa seitsemän vuotta. Tuotannollisia investointeja tehokkaat valittajat kykenevät pitkittämään vielä kauemmin.

Kaavoitusta hidastaa1990-luvun laman jälkeen sorvattu uusi rakentamista säätelevä laki. Lain ylevänä tavoitteena oli päästää asukkaat itse ohjaamaan asuinympäristönsä kehitystä. Hyväuskoiset virkamiehet odottivat asukkaiden olevan aidosti kiinnostuneita alueestaan ja koko yhteiskunnan tarpeista.

Toisin kävi. Ärhäkkäät asukasyhdistykset ja kansalaiset vastustavat kaikkia muutoksia.

Toiveet ja tavoitteet eivät kohtaa

Pääkaupunkiseudun asukkaat haluavat säilyttää asuinalueensa mahdollisimman vihreänä ja matalana. Toisaalta yhteiskunta taas haluaisi, että asuminen olisi mahdollisimman tiivistä, erityisesti metro- ja junaratojen varsilla. Asumisen ja julkisen liikenteen yhdistäminen vähentäisi kasvihuonepäästöjä.

Sama vastakkainasettelu on myös Lontoossa, jossa 1800-luvulta perua oleva ”vihreä” asuminen on asuntojen kalleudesta huolimatta pitänyt pintansa.

Jos Espoossa halutaan pitää kiinni valtion kanssa tehdyn sopimuksen tavoitteesta, eli uusia asuntoja rakennetaan juuri metroradan varteen, tehtävä on kaavoittajalle vaikea, ehkä mahdoton.

Hajanaisuudestaan huolimatta Etelä-Espoo on käytännössä ”valmis”, joten uusien asuntojen alle jäisivät asukkaille tärkeät viheralueet ja vanhoja pientaloja. Oma lukunsa on vielä Espoon vallanneet liito-oravat, joiden elinoloja ei lain mukaan saa vaikeuttaa.

Hallituksen päätös on varakkaimman väestönosan siltarumpupolitiikkaa.

Näistä syistä muun muassa Aalto-yliopiston tutkija Antero Alku pitää vaikeana saada metroasemien läheisyyteen riittävästi asuntoja. Sitä paitsi, nykyisen lainsäädännön avulla asukkaat pystyvät pitkittämään kaavojen valmistumista pitkälle ensi vuosikymmenelle.

Tonttien tarjonnan tuntuva kasvukaan tuskin toisi asuntoja pienituloisten ulottuville, sillä hintojen lasku johtaisi automaattisesti rakentamisen vähentymiseen. Tämä ilmiö on nähty useita kertoja.

Korkea asuntojen hintataso on eräänlainen saavutettu etu, josta pitävät kiinni niin rakennusliikkeet kuin asukkaatkin. Vain todella syvä lama alentaisi asuntojen hintoja, mutta silloin loppuisi myös uustuotanto.

Investointeihin vauhtia lupaprosessia nopeuttamalla

Entä jos tunnustettaisiin reaaliteetit ja jätettäisiin suosiolla Helsinki ja Espoo matalana ja vihreänä asukkailleen? Onhan muualla Suomessa tilaa, jos vain lainsäädäntö joustaisi.

Helsingin Kauppakamari kritisoi taannoin voimakkaasti säätelyä, joka rajoittaa tuotannollisten tilojen rakentamista Uudellamaalla. Samaan viittasi EK:n puheenjohtaja Ilpo Kokkila todetessaan Suomen muistuttavan ulkomuseota.

Matti Pohjola on arvioinut tuoreessa Teknologiateollisuudelle laatimassaan raportissa, että teollisia, robottien ansiosta tuottavia työpaikkoja olisi edelleen mahdollista saada Suomeen. Onhan Kiinasta jo muutoinkin ollut teollisuuden paluumuuttoa.

Uusia tuotantolaitoksia pitäisi vain päästä rakentamaan. Nopeatempoisessa maailmassa pelkkä epävarmuus vuosia kestävästä valituskierteestä estää investointeja.

Suomi tarvitsee tavallisia työpaikkoja tavallisille ihmisille, kuten PTT:n Pasi Holm on osuvasti sanonut. Seuraava hallitus voisi ohjelmassaan sopia lupaprosessien tuntuvasta nopeuttamisesta.

Raiteet voisi sen sijaan palauttaa mietintämyssyyn.

PENTTI FORSMAN
Kirjoittaja on Suomen Pankista eläköitynyt ekonomisti. Hän oli Suomen Pankin edustaja VM:n Rakentamisen suhdanteet työryhmässä 2000–2010.

PÄIVÄN KUVA

MATTI HIETALA

Ruuhka-aika metsässä

Metsissä käy näinä viikkoina vilske, kun hirvenmetsästys on käynnissä. Pohjanmaan rannikolla Mustasaaressa Björkön metsästysseura muistuttaa muita luonnossaliikkujia metsästyksestä omintakeisella varoitustaululla.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: HEIKKI VUORELA

Eduskunta kaivautuu poteroihin

Hallituksen jäsenten tulee nauttia eduskunnan luottamusta, sanoo Suomen perustuslaki.

Kai sen sitten voi hoitaa niinkin kuin eduskunnan puhemiehistö keskiviikkona sopi. Määrätään, että eduskunnassa on äänestysten aikana paikalla enemmän hallituspuolueiden kuin opposition edustajia.

Eduskunnan puhemiehen mukaan kyse ei ole hallituksen, vaan eduskunnan oman toiminnan turvaamisesta.

Oikeassa puhemies on. Eduskunnan homma sujuu, kun hallituksen esitykset etenevät.

Jos tulisi sovittamattomia ristiriitoja, lähtisi hallitus – ja samalla eduskuntakin aikaistettuihin vaaleihin. Toisin kuin Marilyn Monroe -elokuvan herrasmiehet, istuvat ministerit ja kansanedustajat eivät pidä vaaleista.

Ihan oikeasti on niin, ettei kansan valitseman eduskunnan tahdon pidä antaa heilahdella miten vain sen mukaan, kuka kulloinkin sattuu olemaan paikalla.

Mutta kyttäämiseksi menee, jos hallituspuolueen kansanedustaja saa luvan poissaoloon vain, jos menee treffeille opposition kansanedustajan kanssa. On sellaisia pareja syntynyt tähän asti ilman että puhemiehiä on tarvittu puhemieheksi.

Kekkosen ajasta siirryttiin hallitusten nelivuotisiin diktatuureihin.

heikki.vuorela@maaseuduntulevaisuus.fi

Heiluttaako koira häntää vai häntä koiraa? Ei sitä ole tarvinnut pohtia senkään jälkeen, kun Kekkosen ajasta siirryttiin hallitusten nelivuotisiin diktatuureihin. Niiden varmemmaksi vakuudeksi hallitusohjelmat sovitaan ennen kuin vaaleissa valitut kansanedustajat ehtivät vallankäytön paikalle.

Parhaiten rinnakkain diktatuuri ja demokratia ovat kulkeneet antiikin Roomassa ennen keisareita. Sodan tai muun hädän hetkellä johto annettiin diktaattorille, ei tosin neljäksi vuodeksi vaan kuudeksi kuukaudeksi.

Silloistakin vallan himoa kuvaa, että Cincinnatus tuli kuuluisaksi, kun hän palasi heti sodan voitettuaan maatilalleen auran varteen, vaikka kuutta kuukautta oli vielä jäljellä.

Hallituksen ministerivaihdokset ovat aiheuttaneet keskustelua, miten kokematon ministeri pärjää. Valtiotieteilijät ovat varoitelleet, että vallan ottavat virkamiehet.

Aina ei kokemuskaan auta. Ulkoministeriön virkamiehet tiedottivat julkisuuteen omiaan ilman että hallituksen ylivoimaisesti kokenein ministeri tiesi saati hyväksyi.

Ei sillä, etteikö virkamies voi olla älykäs ja jopa viisas (älykäs selviää pulmista joihin viisas ei edes joudu), kokeneempi ja viisaampikin kuin ministeri.

Mutta kun me nyt olemme valinneet tämän demokratian. Hankala, työläs ja epävakainenhan se on, mutta parempaakaan ei rauhan oloihin ole keksitty.

Demokratiassa kansa hallitsee valitsemiensa edustajien välityksellä. Käytännössä kansanedustajat luovuttavat valtaa edelleen hallitukselle, ja ministerit harkintansa ja kykyjensä mukaan virkamiehille.

Oikein menee, kun virkamies pystyy valmistelemaan asian niin, että ministeri osaa tehdä viisaan esityksen, ja ministerin esitys on sellainen, että eduskunnan enemmistö sen hyväksyy.

Eduskunnan uudet pelisäännöt panevat epäilemään, että eduskunta itse epäilee, pystyykö se tekemään aidosti kansakunnan edun mukaisia päätöksiä sen sijaan että kaivautuu entistä syvemmälle hallituksen ja opposition poteroihin.

LEHTIKATSAUS

luottamus t… elpyi elokuussa … notkahduksesta … kavalaa tote… hiu…

Vesivoima vaaliteemaksi

Lapin Kansa ennakoi vesirakentamisen nousevan vaaliteemaksi.

”Eduskuntavaalit lähestyvät ja keskustelu erilaisten energiantuotantotapojen hyvistä ja huonoista puolista käy jo kohtalaisen kuumana.

Uutta virtaa keskusteluun toi pääministeri Alexander Stubb (kok.) valitessaan kansanedustaja Sanni Grahn-Laasosen (kok.) ympäristöministeriksi.

Grahn-Laasonen on ollut Kemijoki Oy:n hallintoneuvoston jäsen ja hän kannattaa vesivoiman lisärakentamista Suomeen.”

”Nuoren ministerin puheet ovat jotakin sellaista, mitä ympäristöministerin suusta ei ole Suomessa kuultu. Ympäristöministeriö usein sdp:n jäsenkirjaa kantavine virkamiehineen on ollut vesirakentamisen tiukka vastustaja ministeriön perustamisesta lähtien.”

Uuden ministerin mielipiteet eivät ole ainoa, joka tekee vesivoimasta jälleen selkeän vaaliteeman kevään eduskuntavaaleihin. Vastuu tulvien aiheuttamista vahingoista on siirtynyt valtiolta kiinteistöjen omistajille.”

Ministerin pilkkuvirhe

Valtiovarainministeri Antti Rinne (sd.) on **Pohjalaisen** mukaan ilmeisesti päättänyt tosissaan koetella hallituskumppaneidensa pinnan kestävyyttä.

”Nyt hän viirittelee eripuraa 35 euron kalastusmaksusta. Maksu olisi kaikille sama ja sillä saisi kalastella koko Suomessa.

Rinne kuitenkin haluaa, että yli 65-vuotiailta tuota maksua ei perittäisi.”

”Rinne haluaa viedä tämänkin asian hallituksessa vaikka äänestykseen, jos hänen ehtoihinsa ei suostuta.

Mielenkiintoista nähdä, kuinka kauan muut hallituspuolueet sietävät valtiovarainministerinsä politikointia pienten rahojen kanssa, kun valtion velkataakka kasvaa koko ajan miljarditolkulla.”

Hallitukselle olkatoppaukset

Eduskunnan puhemiesneuvosto suojelee **Savon Sanomien** mielestä hallituksen kapeita hartioita.

”Viime viikolla hallitus selvisi välikysymysäänestyksestä ehjin nahoin, koska vihreät päätti äänestää tyhjää. Jatkossa puolue toimii kuten oppositiopuolueet toimivat eli hallitus saa varautua siihen, että sillä on vastassaan aikaisempaa vahvempi opositio.

Eduskunnan puhemiesneuvosto on päättänyt suojella hallituksen kapeita hartioita keskittämällä äänestykset perjantaille. Käytännössä ratkaisu helpottaa kansanedustajien ajankäytön suunnittelua: poissa täysistunnoista voi muina viikonpäivinä olla huoletta.

Toisaalta ratkaisu on myös järkevä. Ei olisi kenenkään etu, jos hallitus sattuisi saamaan epäluottamuslauseen tilapäisen enemmistön äänillä.”